

Motion till riksdagen 2019/20:412

av Solveig Zander (C)

Säkerställ rätten till kontanttjänster hos banker

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en skyldighet för banker och kreditinstitut att tillhandahålla fullskaliga kontanttjänster för privatpersoner, föreningar och företag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Betalningar digitaliseras. Alltfler bankkontor görs kontantlösa och antalet uttagsautomater minskar. Det finns nu fler kontantlösa bankkontor än bankkontor med traditionell kassa. Bankernas och kreditinstitutens utbud av kontanttjänster riskerar att avvecklas och småningom helt försvinna från marknaden. Samtidigt uppger var tredje svensk uppger att de inte skulle kunna klara sig utan kontanter. Många invånare ifrågasätter varför nya sedlar och mynt ges ut om man inte får använda dem.

Problemen att kunna få betala, ta ut eller sätta in pengar kontant är ett orosmoment för många äldre och deras anhöriga. De allt längre avstånden till uttagsautomater leder till att stora uttag görs vilket ger en risk för att utsättas för brott. Dessutom tvingas den som tar ut pengar ofta att stå helt oskyddad ute på gatan eller torget vilket även det innebär en risk.

Alla har inte råd med en egen dator, smart mobiltelefon, eller surfplatta. Några har funktionsnedsättningar så att de inte kan hantera ett betalkort. Rätten att få använda kontanter engagerar. Äldre, personer med vissa funktionsnedsättningar, nyanlända och personer med dålig ekonomi är några av dem som inte i tillräcklig utsträckning kan ta del av digitala betaltjänster och därför har behov av kontanttjänster.

Det finns geografiska områden där brister i teknik och bredbandstäckning leder till att digitala betalsätt fungerar mindre bra. Där är personer, organisationer och företag beroende av kontanter. I dessa områden är det främst tillgången till insättningstjänster som brister eller saknas helt.

I Föreningssverige kokar frustrationen över att tvingas åka långt för att kunna sätta in kontanter från fikaförsäljning eller lotterier. Det finns ett tydligt behov att på ett säkert sätt göra sig av med kontanter som har genererats i föreningsverksamheten.

Kontanter är lagligt betalningsmedel i Sverige och bör därför kunna användas här. Banker och andra finansiella institut är dessutom skyldiga att hantera kontanter för att få bedriva sin verksamhet. Det framgår av EU-rätten. Sverige är som medlemsstat i Europeiska unionen ansvarig för att säkerställa detta. Kontanthantering är en rimlig motprestation för de företag som har tillstånd att driva bank eftersom deras kunder omfattas av den statliga insättningsgarantin.

Den parlamentariskt sammansatta Riksbankskommittén (Fi 2016:15) föreslog i juni 2018, i enighet, att banker ska vara skyldiga att tillhandahålla kontantjänster i en sådan utsträckning att det finns en rimlig tillgång till dem i hela Sverige. I juni 2019 beslutade regeringen en lagrådsremiss med motsvarande förslag, som dock inte säkerställer privatpersoner och föreningars möjlighet till insättning av kontanter. Det är därför av vikt att fullskaliga kontantjänster för privatpersoner, föreningar och företag tillhandahålls av banker och kreditinstitut.

Solveig Zander (C)